

Rosa rubiginosa FK HOBURGEN E - äppelros FK HOBURGEN E

Högvoxen synnerligen välbeväpnad vildros med äppeldoftande bladverk

KORT VÄXTBESKRIVNING

- Växtnamn: Rosa rubiginosa FK HOBURGEN E - äppelros FK HOBURGEN E
Härdighet: Zon 1-3(4)
Växtsätt: Kraftigt växande vildros. Höjd 2-3 m, högre vid tät plantering
Blomning: Något skålformade, varmt rosa blommor
Frukter: Utsträckta nypon med långa foderblad. Fruktfärg varmt orangeröd.
Blad/grenar: Rikligt med långa kloformade och kortade raka sylvassa taggar. Rundade blad med körtelhår som ger stark äppeldoft.
Växtplats: Soligt. Varm och väldränerad växtplats.
Användning: Omtyckt trädgårds-, park- och landskapsväxt
Övrigt: Lik nyponros (*R. dumalis*) men mer högvoxen och betydligt taggigare.
Tål kraftig nedskärning.
E-merit: Härdigare än tidigare typer. Komplement till sortimentet av landskapsväxter.
Ursprung: Utvald av Tomas Lagerström, Projekt Svenska Frökällor.
Ursprung från 3 vildinsamlade populationer på Gotland.

UTFÖRLIG VÄXTBESKRIVNING

Bakgrund/ursprung

Äppelros kräver ett mildt klimat och förekommer sällsynt i landets södra delar upp till Mälardalen. Den är något vanligare i kusttrakter, särskilt på ostkusten, Öland och Gotland. E-materialet härstammar från tre populationer som insamlats med stort inbördes avstånd runt Gotlands kust. Dessa har sedan planterats tillsammans i en frötäkt i Uppsala. Plantorna här har aldrig fått några vinterskador.

Jämfört med annat material som observerats i Uppsala visar E-materialet hittills en bättre klimatanpassning. Äppelros invintrar normalt relativt sent, vilket troligen är största anledning till de skador som tidigare observerats på planteringar i Uppsala. Toppskador på äppelrosor har tidigare också observerats av växtutvecklare Poul Erik Brander i Danmark. E-materialet är härdigt i zon 1-3(4).

Beskrivning

Äppelros har ett upprätt växtsätt och är en av de högsta inhemska vildrosorna. Skotten är mycket starkt beväpnade med kloformade, tillbakariktade eller raka sylvassa taggar. Ett snår av äppelros är praktiskt taget omöjligt att forcera. Snår på mer än 3 meters höjd är inte ovanligt.

Bladen är sammansatta av 5-7 rundade till runt äggformade småblad, tätt försedda med körtelhår som avger den karakteristiska behagliga doften av äpple.

Blommorna, som sitter i relativt täta samlingar, är svagt skålformade till flata, svagt rosa, 3 cm i diameter. Blomningen inträder i början - mitten av juni.

I mitten - slutet av september mognar de utdraget äggformade, varmt orangeröda nyponen som sitter i tätt sammansatta knippen. De långt utdragna foderbladen sitter länge kvar på nyponen. Liksom skaften är de beklädda med äppeldoftade körtelhår. Bladverket antar ingen speciell höstfärg.

Växtplats

Äppelros utvecklas bäst på varm, väl-dränerad, gärna kalkrik mark i soliga lägen.

Användning

Den härliga doften är det viktigaste argumentet för att använda äppelros. Större enheter av arten bör undvikas, främst av skötseltekniska skäl. Det välbeväpnade grenverket vävs ihop till täta enheter omöjliga att sära på, varför urskärning omöjliggörs och måste ersättas med total nedskärning och bortlyftning av avskuret ris med traktorgaffel eller liknande. Mindre grupper om 3-5 plantor rekommenderas.

Skötseln omfattar föryngringsbeskärning till 5-10 cm ovan mark vart 10:e år eller vid behov. Återväxten blir 0,7-1,0 m första säsongen. Äppelros rekommenderas för inslag i parkbuskage och som buskage i landskapet i relevanta områden. Den är också väl ägnad till viltskyddsplanteringar, särskilt för fåglar.

Förökning

Äppelros förökas med frö som har dubbel frövila och vanligen inte gror första året utan ligger över till påföljande vår då det gror.

Övrigt

Växtmaterial säljs främst som 2-åriga häckplantor.

Växtbeskrivning/källa

Tomas Lagerström, SLU/Ultuna

Publicerad i Gröna Fakta 7/2003, Växter för framtiden V.

Litteratur:

Aldén, B. m.fl. 1998. Kulturväxtlexikon. LT:s förlag.

Bean, W. J. 1980. Trees & Shrubs Hardy in the British Isles. Vol IV, 8th edition. John Murray.

Krüssman, G. 1978. Handbuch der Laubgehölze. Band III, 2 Auflage. Paul Parey.

Mossberg, B. 1992. Den Nordiska Floran. W & W.

Brander, P. E. 1980. Muntligt meddelande.